

Mandat for et utvalg til å utrede påtalemyndigheten

1 Bakgrunn

I Prop. 61 LS (2014 – 2015) Endringer i politiloven mv. (trygghet i hverdagen – nærpolitireformen) uttales det blant annet at «*Det skal foretas en utredning av om påtalemyndigheten har riktig kapasitet og kompetanse*». I Innst. 306 S (2014 – 2015) heter det: «*Komiteen merker seg at det skal foretas en utredning av om påtalemyndigheten har riktig kapasitet og kompetanse. Komiteen viser til at målet med utredningen ikke er å endre det integrerte to-sporede system*».

2 Mål for straffesaksbehandlingen

Et overordnet mål for påtalemyndigheten er å bidra til å redusere kriminaliteten i Norge gjennom en målrettet og effektiv straffesaksbehandling av høy kvalitet som ivaretar rettssikkerhet og menneskerettigheter. Straffesaksbehandlingens bidrag til redusert kriminalitet avhenger først og fremst av at straffbare handlinger blir avdekket og oppklart, at skyldige blir straffet og at reaksjonen er adekvat. Effekten blir bedre jo kortere tid som går fra lovbrudd til reaksjon, og høy kvalitet er en gjennomgående forutsetning for både rask oppklaring, adekvat reaksjon og for ivaretagelse av rettssikkerhet og menneskerettigheter. Påtalemyndighetens samfunnsoppdrag er å ivareta borgernes rettssikkerhet under politiets etterforskning. Gjennom god ledelse av etterforskningsarbeidet skal påtalemyndigheten bidra til at håndheving av lover og regler gir en effektiv kriminalitetsbekjempelse og legger til rette for et best mulig grunnlag for at domstolene treffer riktige avgjørelser og ilegger adekvate reaksjoner. Det er derfor grunnleggende at påtalemyndigheten har den nødvendige uavhengighet og gjennomslagskraft i sin oppgaveutførelse.

3 Mandat

Utvalget skal gjennomføre en analyse som kan danne grunnlag for en videreutvikling av og en kvalitetsreform i påtalemyndigheten, både for statsadvokatembetene og for påtalemyndigheten i politiet, og derved bidra til forbedringer i straffesaksarbeidet. Analysen skal ha et særlig fokus på om påtalemyndigheten har riktig kapasitet og kompetanse for å ivareta de mål som er angitt, og identifisere forbedringspotensial og foreslå løsninger for både kapasitetsutvikling og kompetanseutvikling. Samtidig skal analysen vie særlig oppmerksomhet til påtalemyndighetens objektivitet, uavhengighet og gjennomslagskraft. Det skal videre identifiseres forbedringspunkter og foreslås konkrete tiltak i forhold til organisering, effektive og rasjonelle arbeidsformer og systemer for samhandling både innad i påtalemyndigheten og i forhold til

samarbeidende aktører. Det skal også vurderes mulige tiltak for blant annet å oppnå en bedre og mer lik oppgaveutførelse og resultatoppnåelse for alle deler av landet.

I sin rapport skal utvalget:

1. Beskrive og vurdere hvordan påtalemyndigheten i dag ivaretar sine oppgaver, og sammenligne effektivitet og resultatoppnåelse i de ulike delene av landet.
2. Sammenlikne og analysere norsk påtalemyndighet særlig opp mot dansk og svensk påtalemyndighet, både hva gjelder kapasitet, kompetanse, organisering, effektivitet og oppgaveutførelse.
3. Analysere og presentere mulige årsaker til avvik mellom målsettingen for straffesaksbehandlingen og dagens situasjon.
4. Identifisere nødvendige forbedringer og forbedringspotensial, herunder om påtalemyndigheten har nødvendig og tilstrekkelig gjennomslagskraft overfor politiet og andre, statlige aktører.
5. Vurdere og anbefale tiltak som kan effektivisere straffesaksbehandlingen og identifisere eventuelle mulige innsparinger. Minst ett av alternativene skal legges til grunn uendret ressursbruk på området.

Arbeidet med å vurdere kapasitet og kompetanse i påtalemyndigheten må sees i sammenheng med det pågående arbeidet til Særorganutredningen, Straffeprosesslovutvalget og det nylig nedsatte utvalget som skal vurdere opprettelse av nye særdomstoler for barne- og familiesaker, forvaltningsdomstol for utlendingssaker, og hurtigspor i de alminnelige domstolene for enkelte sakstyper innenfor straffesakskjeden. Utvalgene bør utveksle informasjon om det pågående arbeidet.

4 Utvalgets sammensetning og sekretariat

Utvalget skal ha en leder som i dag ikke har et ansettelsesforhold til påtalemyndigheten eller politiet. Øvrige medlemmer skal være representanter for henholdsvis domstolene, Politijuristene, Den høyere påtalemyndighet, politimestrene/politilederne, advokatene, øvrige ansatte i politiet og enten NAV, Arbeidstilsynet eller Skatteetaten.

Utvalgets sammensetning:

Tor Langbach, Trondheim (leder)

Tingrettsdommer Fredrik Rieber-Mohn, Eidsvoll

Leder Politijuristene Sverre Bromander, Oslo

Førstestatsadvokat Kjerstin Kvande, Røyken

Politimester Ole Sæverud, Tromsø

Advokat Anne Kroken, Stavanger

Seksjonsleder Lill Heidi Tinholt, Hønefoss
Seniorskattejurist Inger Coll, Oslo

Utvalgets arbeid støttes av et sekretariat bestående av to medarbeidere med utredningskompetanse.

Etter lov om domstolene 13. august 1915 nr. 5 kapittel 6 A skal det innhentes uttalelse fra Domstoladministrasjonen før Kongen i statsråd foretar oppnevning av en dommer til et offentlig utvalg av denne art. Vilåret anses oppfylt ved at departementet orienterte Domstolsadministrasjonen om utvalgets mandat og ba Domstolsadministrasjonen fremme forslag til kandidater. Domstolsadministrasjonen foreslo da den aktuelle tingrettsdommeren.

Utvalget skal avgi sin utredning innen 31.12.2016.

